

СТАНОВИЩЕ
НА
КОМИСИЯТА ЗА ЗАЩИТА НА ЛИЧНИТЕ ДАННИ
№ П-4553/2016 г.
гр. София, 01.08.2016 г.

ОТНОСНО: *Искане с вх. № П-4553/16.06.2016 г. от Ивелина Алексиева – председател и Севинч Солакова – секретар на Централна избирателна комисия във връзка с предстоящите избори за президент и вицепрезидент на Република България и национален референдум.*

Комисията за защита на личните данни (КЗЛД) в състав: Председател: Венцислав Караджов и членове: Мария Матева и Веселин Целков на заседание, проведено на 27.07.2016 г., разгледа искане с вх. № П-4553/16.06.2016 г. от Ивелина Алексиева – председател и Севинч Солакова – секретар на Централна избирателна комисия (ЦИК). В искането се посочва, че през есента на 2016 г. ще се произведат избори за президент и вицепрезидент на републиката, както и национален референдум. Сочи се, че за произвеждане на изборите и референдума ще бъдат назначени районни избирателни комисии във всеки изборен район, както и секционни избирателни комисии за всяка избирателна секция в страната и извън страната.

В искането се посочва също, че за участие в изборите в ЦИК се регистрират партии, коалиции и инициативни комитети. Сочи се също, че съгласно чл. 133, ал. 3, т. 5 и ал. 4, чл. 140, ал. 3, т. 6 и ал. 4, чл. 153, ал. 3 и чл. 320, ал. 2 и ал. 3 от Изборния кодекс (ИК) партиите, коалициите и инициативните комитети обработват и предоставят лични данни на избиратели, които подкрепят участието в изборите на партии, коалиции или независими кандидати.

В искането се сочи, че за участие в информационно-разяснителната кампания за произвеждане на национален референдум могат да се регистрират партии, коалиции и инициативни комитети. Цитиран е чл. 16, ал. 2 от Закона за пряко участие на гражданите

в държавната власт и местното самоуправление, съгласно който при едновременно произвеждане на национален референдум и избори, партиите и коалициите, регистрирани в ЦИК за участие в изборите, могат да ползват регистрацията си при информационно - разяснителната кампания за произвеждане на националния референдум. Сочи се, че регистрацията на партиите, коалициите и инициативните комитети се извършва при условията и по реда на ИК.

В искането се казва, че за участие в изборите ЦИК регистрира наблюдатели при условията на чл. 112 от ИК, които да извършват наблюдение на изборния процес, както и застъпници на кандидатските листи извън страната. Сочи се, че районните избирателни комисии регистрират застъпници на кандидатските листи в страната. Сочи се, че застъпниците се регистрират по предложение на партиите, коалициите и инициативните комитети съгласно чл. 118, ал. 1 от ИК.

Във връзка с гореизложеното е отправена молба до КЗЛД за изразяване на становище относно необходимостта от регистрация в КЗЛД на избирателните комисии, които предстои да бъдат назначени, партиите, коалициите, инициативните комитети и организациите, които предстои да се регистрират за участие в изборите с наблюдатели/или информационно-разяснителната кампания за произвеждане на национален референдум, и да бъдат дадени съответните указания към тях.

Правен анализ:

Съгласно чл. 7 от Изборния кодекс, за произвеждане на избори територията на страната се разделя на изборни райони. Изборен район е територията, от която се избират народни представители, президент и вицепрезидент на републиката, членове на Европейския парламент от Република България, общински съветници и кметове.

Съгласно чл. 59, ал. 1, т. 2 от Изборния Кодекс, Централната избирателна комисия назначава районни избирателни комисии (РИК) при избори за президент и вицепрезидент на републиката - за всеки район според районирането на територията на страната при последните избори за народни представители за Народно събрание. Районните избирателни комисии, назначени от ЦИК, обработват лични данни в изпълнение на своите законоустановени правомощия по чл. 72 от ИК. В свое Становище от 13 август 2014 г. Комисията е приела, че предвид начина на назначаване, правомощията, които имат и видовете регистри с лични данни, които следва да се поддържат във връзка с изборния процес от страна на районните избирателни комисии, те се явяват самостоятелни администратори на лични данни по смисъла на чл. 3, ал. 2 от ЗЗЛД.

Районните изборителни комисии са освободени от задължение за регистрация с решение на КЗЛД, отразено в Протокол № 32 на КЗЛД от 13.08.2014 г.

Секционните изборителни комисии в страната и извън нея се явяват и явяват обработващи лични данни спрямо съответната районна изборителна комисия или ЦИК в хипотезата на назначаване на СИК извън страната. Във връзка с това, отношенията между администратора (районната изборителна комисия/ЦИК) и обработващия лични данни (секционните изборителни комисии) са уредени с нормативен акт (Изборния кодекс) по смисъла на чл. 24, ал. 4 от ЗЗЛД. Следва да се има предвид, че законът изрично предвижда, че обработващия лични данни, както и всяко лице, действащо под ръководството на администратора или обработващия, което има достъп до лични данни, може да ги обработва само по указание на администратора. Тази позиция (че СИК са обработващи лични данни) е застъпена от КЗЛД както в становището ѝ от 13.08.2014 г. , така и в това от 31.07.2015г. (рег. № П-4891/2015 г.).

Комисията се е произнасяла и по отношение на качеството и регистрацията в КЗЛД на партиите, коалициите от партии и инициативните комитети със становище от 13.08.2014 г. и становище с рег. № П-4891/2015 г.

Съгласно чл. 133, ал. 1, т. 5 от Изборния кодекс заявлението за регистрация относно участие в изборите, които партиите представят в ЦИК, съдържа лични данни (имена, ЕГН, подпис, положен пред упълномощено от партията лице) на не по-малко от 2500 изборители. Във връзка с това КЗЛД (становище от 13.08.2014 г.) е счела, че **партиите са администратори на лични данни на граждани (изборители), чиито вид, цели и средства за обработване се определят с нормативен акт (Изборния кодекс).**

В своето становище с рег. № П-4891/2015 г. Комисията е приела , че **коалициите от партии са администратори на лични данни и като такива подлежат на задължителна регистрация в КЗЛД.** В становището си КЗЛД е посочила, че във връзка с обработването на лични данни на физически лица, при регистрацията си в КЗЛД коалициите от партии следва да заявят регистър „Подписки,“ или подобен, регистър „Кандидати“ или подобен, регистър „Застъпници“ или подобен.

По отношение на инициативните комитети Комисията се е произнесла в становището си от 13.08.2014 г.

Съгласно чл. 152, т. 1, б“а“ от ИК, в изборите за президент и вицепрезидент могат да участват кандидати, издигнати от инициативни комитети. Инициативните комитети се регистрират в ЦИК. Във връзка с това, на основание чл. 257, ал. 3, членът на инициативния комитет обработва и предоставя лични данни при спазване на

изискванията на ЗЗЛД и носи отговорност като администратор по смисъла на чл.3, ал. 2 от ЗЗЛД. Инициативният комитет в цялост и неговите членове поотделно се явяват администратори на лични данни, поради обстоятелството, че събират и обработват лични данни на граждани, чиито вид, цели и средства за обработване се определят с нормативен акт (Изборния кодекс). Както е посочено и в становището на КЗЛД от 13.08.2014 г., препратката в текста на чл. 257, ал. 2 от ИК към ЗЗЛД по своята правна същност е фикция, посредством която членовете на инициативния комитет се приравняват към администратори на лични данни по отношение носенето на отговорност по ЗЗЛД.

Членовете на инициативните комитети са освободени от задължение за регистрация с решение на КЗЛД, отразено в Протокол № 32 на КЗЛД от 13.08.2014 г.

По отношение на наблюдателите следва да се имат предвид два основни момента:

1. Съгласно чл. 112, ал. 1 от Изборния кодекс Централната изборителна комисия регистрира до изборния ден наблюдателите:

а) Изрично упълномощени представители на регистрираните български неправителствени организации, които могат да бъдат само сдружения, регистрирани в обществена полза и с предмет на дейност в областта за защита на политическите права на гражданите;

б) Чуждестранни представители на Европейския парламент, на чуждестранни парламенти, на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ), на Парламентарната асамблея на Съвета на Европа и други парламентарни асамблеи, на чуждестранни партии и неправителствени организации, както и лица, които не са български граждани, посочени от партии, коалиции и инициативни комитети, регистрирали кандидати.

2. В мотивите на Становището от 13.08.2014 г. Комисията посочва, че **неправителствените организации, регистрирани като наблюдатели за изборите, са администратори на лични данни по смисъла на ЗЗЛД и като такива подлежат на регистрация в КЗЛД и следва да заявят регистър „Наблюдатели“**. В мотивите на същото становище обаче се говори само за наблюдатели. В становището на КЗЛД от 2015 г. въпросът с наблюдателите също е разгледан. В него Комисията посочва, че за участие в изборите ЦИК регистрира наблюдатели, предложени от неправителствени организации, които да извършват наблюдение на изборния процес. В диспозитива на становището се казва, че наблюдателите, като администратори на лични данни, подлежат на регистрация в КЗЛД и следва да заявят регистър „Наблюдатели“ .

С оглед на горното, следва допълнително да се уточни как ще се процедира със субекти по чл. 112, ал. 1, т. 2 от ИК - Европейския парламент, чуждестранни парламенти, ОССЕ, Парламентарната асамблея на Съвета на Европа и други парламентарни асамблеи, чуждестранни партии и неправителствени организации, чуждестранни граждани. Предвид краткия период, в който същите пребивават на територията на Република България, тяхната регистрация като администратори на лични данни в КЗЛД е нецелесъобразна. По тези съображения КЗЛД ги освобождава от това задължение. В същото време, ако същите обработват лични данни в ролята си на наблюдатели, те следва да спазват останалите изисквания на ЗЗЛД.

В становището си от 13.08.2014 г. Комисията дава указания към политическите субекти, както следва:

„Политическите субекти – администратори на лични данни, следва да заявят регистър „Подписки/Референдуми” и да въведат точни и ясни правила и процедури за събиране и съхраняване на подписки, в това число възможност за ясна идентификация, достъп до данните, правила за коригиране на събраните лични данни, период на съхранение и начин на унищожаване;

Партиите и инициативните комитети следва да поддържат в актуално състояние информацията в публичния регистър на КЗЛД. Тези политически субекти следва да заявяват предварително регистрите с лични данни на различни категории физически лица, чиито данни обработват. При промяна на данните от първоначалната регистрация, това обстоятелство също следва да бъде заявено;

Партиите и инициативните комитети задължително следва да извършват оценка на въздействието на поддържаните регистри с лични данни, т.е да направят предварителна преценка на потенциалните рискове и опасности, които могат да настъпят при обработването от тях лични данни, с цел предприемане на адекватни технически и организационни мерки за тяхната защита. Комисията е приела Наредба № 1 от 2013 г. за минималните необходими мерки за защита, които администраторите на лични данни следва да спазват и прилагат.“

Би могло да се приеме, че тези указанията са актуални и към настоящия момент.

В чл. 16, ал. 1 от Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление (ЗПУГДВМС) е посочено, че за провеждане на информационно – разяснителна кампания се прилага съответно Изборният кодекс, като се гарантират еднакви възможности за представяне на становища по предмета на референдума.

Съгласно чл. 16, ал. 2 от ЗПУГДВМС, в подкрепа на въпроса или въпросите на референдума и на алтернативната позиция могат да се регистрират партии, коалиции или инициативни комитети. При едновременно произвеждане на национален референдум и избори, партиите и коалициите, регистрирани в Централната избирателна комисия за участие в изборите, могат да ползват регистрацията си при информационно-разяснителната кампания за произвеждане на националния референдум. Ако във връзка с участието в информационно-разяснителната кампания за националния референдум партиите, коалициите и инициативните комитети обработват лични данни и създадат регистър по смисъла на т. 2, § 1 от ДР на ЗЗЛД, то същите следва да го заявят в КЗЛД.

Ако коалициите от партии и инициативните комитети не са регистрирани като администратори във връзка с изборите за президент и вицепрезидент, но ще участват в информационно-разяснителната кампания за националния референдум и за тази цел ще обработват лични данни и ще създават регистри по смисъла на т. 2, § 1 от ДР на ЗЗЛД, като например регистър „Наблюдатели“, „Поддръжници“ или др., то същите следва да се регистрират в КЗЛД и да заявят съответните регистри.

Във връзка с гореизложеното на основание чл. 10, ал. 1, т. 4 от ЗЗЛД, Комисията за защита на личните данни изразява следното

СТАНОВИЩЕ:

1. Районните избирателни комисии са администратори на лични данни по смисъла на чл.3, ал. 2 от ЗЗЛД и са освободени от задължение за регистрация с решение на Комисията за защита на личните данни, отразено в Протокол № 32 на КЗЛД от 13.08.2014 г.

2. Секционните избирателни комисии в страната и извън нея са обработващи лични данни по смисъла на чл.24, ал.1 от ЗЗЛД и техните правоотношения с администратора на лични данни - съответната районна избирателна комисия или ЦИК в хипотезата на назначаване на СИК, са уредени с нормативен акт – Изборният кодекс.

3. Партиите и инициативните комитети за издигане на кандидати за президент и вицепрезидент, които се регистрират в ЦИК, са администратори на лични данни и като такива подлежат на регистрация като администратори на лични данни в КЗЛД. Отговорност за действията на инициативните комитети, в качеството им на администратори на лични данни, носят лицата, определени да ги представляват по смисъла на Изборния кодекс. При регистрацията на партиите и инициативните комитети в КЗЛД, същите следва да заявят регистрите с лични данни, които обработват, в

зависимост от различните категории физически лица и целите, за които се обработват данните.

4. Коалициите от партии са администратори на лични данни и като такива подлежат на задължителна регистрация в КЗЛД. Във връзка с обработването на лични данни на физически лица, при регистрацията си в КЗЛД коалициите от партии следва да заявят регистрите с лични данни, които обработват, в зависимост от различните категории физически лица и целите, за които се обработват данните.

5. Наблюдателите по чл. 112, ал. 1, т. 1 от ИК, като администратори на лични данни, подлежат на регистрация в КЗЛД и следва да заявят регистър „Наблюдатели“.

6. Наблюдателите по чл. 112, ал. 1, т. 2 от ИК се освобождават от задължение за регистрация като администратори в КЗЛД, но същите са длъжни да спазват останалите изисквания на ЗЗЛД.

7. ЦИК е необходимо да изисква от политическите субекти да представят информация за актуалното състояние на регистрацията им като администратор на лични данни към датата на насрочване на изборите, но не по-късно от датата на подаване на списъците на избирателите, подкрепящи регистрацията на съответния политически субект за участие в избори.

8. Ако във връзка с участието в информационно-разяснителната кампания за националния референдум, съгласно чл. 16 от Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление партиите, коалициите и инициативните комитети, регистрирани като администратори на лични данни, обработват лични данни и създадат регистър по смисъла на т. 2, § 1 от ДР на ЗЗЛД във връзка с референдума, то същите следва да го заявят в КЗЛД.

9. Коалициите от партии и инициативните комитети, които ще участват в информационно-разяснителната кампания за националния референдум и за тази цел ще обработват лични данни (напр. на наблюдатели и др.), но не са регистрирани като администратори във връзка с изборите за президент и вицепрезидент, следва да се регистрират в КЗЛД и да заявят съответните регистри с лични данни, които обработват.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Венцислав Караджов /п/

ЧЛЕНОВЕ:

Мария Матева /п/

Веселин Целков /п/